

ОПОР, НЕСВАКИДАШЊИ ГЛАС

ВЕРОСЛАВ СТЕФАНОВИЋ: Раствор жртве, песме, Епоха, Београд 1980. год.

У младу српску поезију Верослав Стефановић уноси један опор, несвакидашњи глас, побуну која би уистину била песничко распеће да «клет» није кратког даха. Опседнут завичајем — Аркадијом Панових пастира, на ивици поетског парадокса, загрижљивошћу метафоре скида велове — одећу са сеоских чоба ница — нимфи, и пушта да их ветар облуби низ Мораву знајући да ће поражена лепота потражити уточиште у песми. Тако у опраштајућој храбрости настају везе у чијем се ткиву слажу речи против воље слања, против воље певања, скоро са злурадношћу против патоса и сваке елегичности. Јер чему жалба кад све мора пропасти кад је «раствор жртве» једина извесност, чињеница пред којом све библиотеке света љуљају свој смисао.

»Погођен до испод смрти
Док сам корачао у доба црна
дана
Клијали су уместо воћака
Бели и тихи хтедоше у жену
без лика

Жестимо се просто против његове версификације, али се наслађујемо у демонству таквог изрицања, у једној феудалној нехајности, кад млади песник директно раскида с емоционалном

распеваношћу бића, и библијски неумољиво сажиче сваку наду индивидуума у искупљење, у «поправни испит» у вечности.

Фасцинација р у ж н и м (Бодлеров сплин) у крви је овом писнику. Ко змија из отрова што извлачи снагу за живљење, тако овај песник из хаоса изводи «значајке» за ред (који је у овој поезији чежња за једном вишом хијерархијом у природи, у којој је човек саобразан космичком дешавању, дат за нужан експеримент, да би опстале «више силе», и алогичне законитости бескраја). Млади песник се одриче традиционалног певања, зато му је стиховање налик на тврдо клецање скулптуре, у коме извијеност пева, стиже после поклевних физичких мука. Дакле, није игра лирских забавица, већ потмуо бунт ко земљотрес против оваквог устројства света.

»Док наивно славаш под откосима мртвих
Ручу пружаш вратима иза себе«

То је већ духовни раст на коме би позавидео и зрео песник. То већ ништавило пева, та је оностраност стигла у наш чин који по «инерцији» обављамо у животном, у телесно — духовном. То је крај изрицања из кога се не може даље. И да није генитивних метафора свуд што

(хтео то песник или не) граде ш е м у: трагови беснила, витезови простора, логор крви, Шљиваци неба, бездан ливада, цветови помаме, повесмо пролећа итд., ми бисмо присуствовали светковини језика која се одриче сваког познатог тона, па ма долазио са високих песничких извора. Истрајно, од почетка до краја, В. Стефановић, **обдржава** један вехементан, жесток и морбидан израз, који се срећније испреда у грубости него у емоцији и усхићености. То су истински захвати и рвање с речимо, то је вербално — дрско својатање слика — речи. Необично, лепо у одвратности. Има једна з а т а м љ е н о с т у овом певању, која може да постане баласт ако се не отвори. То долази отуд што је и песников захтев велики: опседнутост просторима — временом који се не могу сажећи без »крваве приче«.

Кад се склопе корице ове песничке књиге у нама одјекује помисао да је ово поезија модерног ранга, у много чему не-

сводљива на »кључ« естетике, поезија која никога не следи, али и не отвара простор иза себе за настанак певања. И да би се лишила наивности понегде (невина пролећа, песма младости, плакање јасика и сл.) и сентимената (заборави!), да је остала свуд у луку необузданости и непомирљивости са светом, ми бисмо овог песника много полетније примили.

Па ипак: остаће у нама дубоко да одјекују тонови с фолклорном шаром (стада да свадбе, фијакери (!). У својим замасима песник Верослав Стефановић се служи и синестезијом (симфонија за твоје очи) и једном реском Пјер Жан Жуовском сликом (»Како је лепо бити рана у том телу«). То нам све обећава једно ново и друкчије виђење с његовом новом поезијом. Овај песник се одлучио на почетку одмах да се не улагује **моди** песничког тренутка код нас, већ следи ритмички нагласак своје крви. А то је позив читаоцу да му верује кад бива поражен у сусрету с непознатим.